

СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ПУНКТІВ

І.Г.Гуров, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

У статті розглянуто питання роботи заготівельних пунктів Миколаївської області за 2000-2004 роки. Подано інформацію про динаміку кількості заготівельних пунктів, об'ємів закупівель сільськогосподарської продукції. Пропонуються напрямки покращення їх роботи.

В статье рассматривается вопрос работы заготовительных пунктов Николаевской области за 2000-2004 годы. Представлена информация о динамике количества заготовительных пунктов, объемы закупок сельскохозяйственной продукции. Предлагаются пути улучшения их работы.

Реформування агропромислового комплексу України, започатковане низкою Указів Президента кінця 90-х років минулого століття, нині переживає період активного розвитку. Показники розвитку та реформування інфраструктури аграрного ринку на загальнодержавному рівні безпосередньо залежать від регіонів. Саме тому аналіз стану аграрних реформ на регіональному рівні набуває суттєвого значення.

Сучасні вчені-аграрії приділяють значну увагу розвитку аграрного ринку та його інфраструктури, однак переважна частина досліджень стосується загальнодержавних питань, а регіональний аспект залишається недостатньо вивченим.

Метою даної роботи є аналіз роботи заготівельних пунктів Миколаївської області за 2000-2004 роки. Вона передбачає розв'язання наступних завдань: аналіз динаміки розвитку заготівельних пунктів в регіоні і обсягів закупівель ними сільськогосподарської продукції; розробку рекомендацій щодо поліпшення роботи заготівельних пунктів.

Інфраструктуру аграрного ринку можна поділити на три основні складові:

- збутова (біржі, заготівельні пункти, ринки, аукціони тощо);
- фінансова (кредитні спілки, страхові компанії тощо);

- інформаційно-дорадча (консалтингові фірми, дорадчі служби; навчальні заклади тощо).

Заготівельні пункти є однією із складових збутової інфраструктури. Безперечно, їх роль та фінансові показники діяльності важко порівняти, скажімо, з біржами або оптовими ринками, проте вони є невід'ємною ланкою в інфраструктурі аграрного ринку.

Указ Президента України "Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку" започаткував активний розвиток усіх елементів ринкової інфраструктури АПК. Після 2000 р. ми можемо спостерігати активні зрушення у цьому напрямку. За період з 2000 по 2005 рр. більш ніж у чотири рази збільшилася кількість пунктів із заготівлі сільськогосподарської продукції. На початок 2005 року в Україні їх діє близько 24 тисяч. Створюються передумови для розвитку на їх базі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. На 1 січня 2005 року в Україні діє 35 товарних бірж, акредитованих Мінагрополітики, які надають послуги купівлі-продажу сільськогосподарської продукції. За минулий рік на цих біржах було укладено близько 10 тис. угод на загальну суму 9,5 млрд. грн., що на 1,2 млрд. грн. більше за попередній рік. Станом на зазначену дату в Україні створено й постійно діє 43 аукціони живої худоби та птиці.

Регіональні показники також знаходяться на досить високому рівні. Динаміка зміни кількості заготівельних пунктів на Миколаївщині представлена в табл.1.

За останні 5 років загальна кількість заготівельних пунктів в Миколаївській області зросла більш ніж у 2 рази. Схожа динаміка спостерігається майже для всіх районів області (табл.1).

Паралельно з кількістю заготівельних пунктів зростають обсяги закупівель ними сільськогосподарської продукції (табл.2).

Економічні показники роботи заготівельних пунктів Миколаївської області та їх динаміка є схожими з кількісними показниками. Кількість заготівельних пунктів зросла на 103%, а обсяги закупівель — на 113%.

На нашу думку, недоліком в роботі заготівельних пунктів регіону є те, що, незважаючи на загальну позитивну тенденцію як

**Динаміка кількості заготівельних пунктів
в Миколаївській області (на початок року)**

Район	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.
Арбузинський	15	17	19	28	27
Баштанський	38	44	43	43	45
Березанський	20	23	35	37	42
Березнегуватський	28	34	35	34	34
Братський	45	63	66	61	61
Веселинівський	41	52	52	57	57
Вознесенський	52	62	65	69	66
Врадіївський	13	14	22	36	34
Доманівський	36	57	66	71	78
Єланецький	15	30	35	34	34
Жовтневий	13	28	30	29	29
Казанківський	10	29	70	72	73
Кривоозерський	12	24	57	63	63
Миколаївський	10	23	34	39	40
Новобузький	24	48	57	48	36
Новоодеський	42	50	60	85	105
Очаківський	7	11	20	21	23
Первомайський	33	45	40	42	42
Снігурівський	36	89	90	93	106
Всього	490	743	896	962	995

кількісних, так і якісних показників, не спостерігається значного покращення ефективності функціонування заготівельних пунктів. Так, якщо в 2000 році в середньому на один заготівельний пункт приходилося близько 148 тис.грн., то за результатами 2004 року цей показник збільшився лише до 155 тис.грн. В той же час в ряді районів області цей показник знаходиться на досить високому рівні. Наприклад, середньорічний обсяг закупівель одного заготівельного пункту Жовтневого району, з урахуванням середньої кількості заготівельних пунктів за останні 5 років, складає близько 288,5 тис.грн. на рік, тобто значно більше за середні показники в цілому по області.

На основі викладеного можна зробити наступні висновки:

- як по Україні в цілому, так і по Миколаївській області можна відзначити позитивний хід виконання Указу Президента України “Про заходи щодо забезпечення формування та

**Динаміка закупівель сільськогосподарської продукції
заготівельними пунктами Миколаївської області**

Район	Обсяги закупівель сільськогосподарської продукції, тис. грн.				
	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.
Арбузинський	1356	2370	2973	2048	2210
Баштанський	5040	8439	7317	8627	10611
Березанський	4960	7342	7123	5430	8044
Березнегуватський	7669	5422	4480	2382	1298
Братський	2986	4002	3851	4680	7840
Веселинівський	3747	6689	5587	2383	10006
Вознесенський	5881	11147	7302	8466	14285
Врадіївський	2248	3291	3966	5953	11608
Доманівський	5498	6303	4830	9498	9359
Єланецький	3464	6016	5853	3010	14584
Жовтневий	4741	8591	8261	8642	7000
Казанківський	1134	3579	3313	1313	9848
Кривоозерський	1342	4992	4366	2432	9245
Миколаївський	1713	4436	4657	5951	7311
Ново бузький	3118	6647	6559	6286	6420
Ново одеський	7212	9918	6817	12514	8831
Очаківський	3169	5615	4808	3317	4002
Первомайський	1610	2159	1793	2945	4085
Снігурівський	5667	8491	7000	7852	8012
Всього	72555	115449	100856	103729	154599

функціонування аграрного ринку” стосовно роботи заготівельних пунктів;

- за останні 5 років зросли як кількісні, так і якісні показники роботи заготівельних пунктів;
- на 103% збільшилася кількість пунктів, на 113% збільшилися обсяги закупівель ними сільськогосподарської продукції;
- ефективність роботи заготівельних пунктів, на жаль, залишається невисокою, зростання ефективності — переважно екстенсивне;
- під час прийняття рішення про кількість заготівельних пунктів в окремих районах області необхідно брати до уваги виключно ринкові аспекти даного питання, а саме — створювати саме таку кількість пунктів по заготівлі сільськогосподарської продукції, скільки цього вимагає ринкова кон’юнктура регіону.

Основними напрямками діяльності заготівельних пунктів є на-
рощування об'ємів заготівель. Для цього необхідно розробити
заходи морального і матеріального заохочення, що дасть можли-
вість збільшити об'єми заготівель сільськогосподарської продукції,
стабілізувати ринкову ситуацію. Це дасть можливість покращити
фінансовий стан заготівельних пунктів, дозволить їм виділяти біль-
ше коштів на укріплення матеріальної бази і в найближчі роки
перетворити їх на зразкові елементи ринкової інфраструктури, що
буде стимулювати до ефективної роботи як товаровиробників, так і
заготівельників.